

De Ster van Bethlehem: feiten en fictie

Prof. Henny J.G.L.M. Lamers

Sterrenkundig Instituut, Universiteit van Amsterdam

Als we Kerstmis vieren dan hoort daar de ster van Bethlehem bij. Vaak wordt die afgebeeld als een komeet of staartster. Maar was het dat wel? Hoe komen we eigenlijk aan het verhaal van die ster?

De evangelist Mattheus schrijft er heel summier iets over. Hij beschrijft dat een paar wijzen uit het Oosten naar Jeruzalem komen omdat ze een ster volgden die aangaf waar de nieuwe koning geboren was. Ze kwamen aan het hof van de achterdochtige koning Herodus terecht die van niets wist, en voor de zekerheid alle pas geboren Joodse jongetjes liet doden. Maar Herodus was al 4 jaar dood voor het begin van onze jaartelling! Dus er klopt iets niet.

De wijzen waren zeer waarschijnlijk astrologen uit het hoog ontwikkelde Babylon in het huidige Perzië. Ze moeten weken of maanden onderweg zijn geweest en dus moeten ze iets bijzonders aan de hemel hebben gezien dat lange tijd zichtbaar was. Het was dus geen gewone ster. Was het misschien een supernova? Dat is een ster die aan het eind van zijn leven ontploft en maandenlang heel helder kan stralen. Of was het misschien de komeet van Halley die met een lange staart elke 78 jaar terugkomt?

Ik zal uitleggen hoe we aan het verhaal van de ster van Bethlehem komen. Hoe duizend jaar later een Italiaanse schilder hem voor het eerst als een komeet afbeeldde. Was de ster die Mattheus beschrijft misschien een samenstand van de heldere planeten die voor astrologen een bijzondere betekenis kan hebben gehad? Waarom dan de “geboorte van een koning”? Zo ja, dan kunnen we precies terugrekenen wanneer dat geweest moet zijn. Dan ontdekken we dat het niet in het jaar 0 of 1 geweest kan zijn, maar 4 jaar eerder, toen Herodus nog leefde. Zo kunnen we het geboortjaar van Jesus bepalen.

Over de spreker:

Prof Henny Lamers (Huissen 1941) is een veel gevraagd spreker over sterrenkunde voor allerlei gezelschappen. Hij gaf meer dan 900 publiekslezingen over sterrenkunde in binnen en buitenland, o.a. tijdens een rafting-trip in de Grand Canyon. Hij kreeg veel onderscheidingen voor zijn colleges en publiekslezingen. Hij geeft HOVO colleges voor ouderen in Amsterdam, Utrecht en Nijmegen. Hij is lid van de Koninklijke Academie van Wetenschappen (KNAW) en erelid van de American Astronomical Society. Er is een planetoïde naar hem genoemd. (zie ook www.hennylamers.nl)

e-mail: h.j.g.l.m.lamers@uu.nl website: www.hennylamers.nl